

en *Tirant* (3 exs., *DAG.*); *innocentada* [Lab. 1888]; *innocentar-se* 'tornar-se innocent' (mot rar) [*ign-*: en un text de 1878 citat per *DAG.*]; *innocentesa* [usat per Verdaguer en *Atlàntida* vi]; *innocentment* [1803, Belv.]; *innocentó* [JRuyra].

Innocu 'que no causa dany' [Fontserè, *Ciències FisNat.* (lèxic)], pres del llatí *innòcūus*; *innòcuament*; *innocūitat* [*ino-*, Lab. 1888]. *Nocument* 'mal, perjudici' [Eiximenis, *Regiment*, *NCL.*, 114.23]. *Obnoxii*, pres del llatí *obnoxius* id. *Noxa* 'dany', que apareix en algun text antic i en certs diccionaris catalans, és un mot purament llatí.

¹ El canvi de conjugació que notem en el verb català apareix també en l'it. *noucere*, log. *nógere*; oc. ant. *nozer* continua l'accentuació clàssica [un ex. en Cerverí de Girona: «no-m pot lenga nozér ne fer mals pics», 61 / 101.7], però en aquella llengua es donava a més *nózer* (variant *noire*, *PDPF*). En la poesia del català A Turmeda trobem *noure* (ed. *NCL.* x, p. 135.4, escrit *moure* per error) en rima amb *moure*, i això ens mostra que *noure* tenia o oberta d'acord amb l'evolució normal fonètica. — ² Citem de la carta que adreça B Metge a Isabel de Guimerà acompanyant la traducció de *Valter e Griselda*; l'any 1388 (reproduïda per Riquer, *Rom.* LX, 96). — ³ Figura una mica diferentment en *Tirant*, cap. 110, on un dels personatges observa: «les parets tenen orelles --- car dien en Calàbria que molt parlar *nou* e molt gratar cou» (ed. Riquer, Barcelona, Seix Barral, 1969, p. 351). — ⁴ Chabàs cita la frase «no 'l puc *noure*» donant el seu sentit en castellà com: «no puedo conseguir de él se acostumbre de hacer tal cosa», i creu que fou una alteració de *lloure* 'reclam (per atreure pardals)'. — ⁵ *CRos*, en el suplement dels verbs al seu diccionari de 1764, incloïa *noure* amb l'equivalent cast. de «mover», i aquest article fou després reproduït per Sanelo sense canvi (veg. p. 233). En la nostra edició del diccionari d'aquest, trobant estrany tal sentit, vàrem fer constar en una nota (p. 366) que hi devia haver un error; ara rectificam aquesta opinió car *noure* hi apareix en el seu lloc alfabètic entre *nomenar* i *nugar*, essent-hi també *moure* en el seu lloc corresponent amb l'equivalent «mover». A la llum d'aquest testimoni i del que hem dit amunt no considerem un lapsus per *mou* la forma *nou* que figura en el següent passatge d'un article escrit els anys trenta: «Comparant les dues estacions arqueològiques ens *nou* la imaginació contemplar aquella dels "Torassos" que domina els alentorns, mentres que l'altra de "Requena" s'asseu al fons d'aquella vall estreta» (signat Primigènius [N. Primitiu?], *ACCV* VIII, 64).

Nova, *novació*, *novador*, *noval*, *novament*, *V. nou*, -*va* *Novanta*, *V. nou* '9' *Novatxejar*, *novatxer*, *novatxeria*, *V. nou*, -*va* *Novè*, *V. nou* '9' *Novedat*, *novell*, *novella*, *novellada*, *novellament*, *novellar*, *novellari*, *novellejar*, *novelletat*, *novellot*, *novella*, *novelleria*, *novellesc*, *novellescament*, *novellista*, *novellistic*, *novellística*, *V. nou*, -*va* *Novembre*, *novena*, *nove-*

nal, *novenari*, *V. nou* '9' *Novenc*, *V. nou*, -*va* *Novença*, *novençanatge*, *V. nuvi* *Noveta*, *novetat*, *V. nou*, -*va* *Novi*, *noví*, *noviances*, *noviatge*, *V. nuvi* *Noviceries*, *novici*, *novicial*, *noviciat*, *V. nou*, -*va* *Novii*, *V. nuvi* *Noviluni*, *novitat*, *novitxer*, *novitxeria*, *V. nou*, -*va* *Noxa*, *V. noure*

NU (f. **NUA**) adj. 'no vestit, sense roba', fig. 'sense ornaments o cobertura', de l'antic *nuu*, i aquest del ll. *nudus* id. □ 1.ª doc.: S. XIII (Llull etc.).

El llatí *nudus* va donar regularment *nuu* (< *nud*),¹ que és gairebé general en tota l'Edat Mitjana: així en Llull (*Contempl.*, 138, 6),² Jafuda Bonsenyor «Tota camisa és bona al *nuu*» (*DAG.*), i en un fur de València, 1342, hom diu: «ço és que l'hom tot *nuu*, en bragues, e la fembra tota *nuu*, --- còrreguen la vila ab açots» (*Furs de Val.*, *NCL.* III, 271); Eiximenis «fui *nuu* e despullat e vestís-me» (*Doctrina Comp.*, *NCL.*, 38.11; també en 38.19; però també *nu* en el mateix text, veg. infra); B Metge, *Somni*, *NCL.*, 105.10 (però a més *nu*, veg. infra); St Vicent F: «car Adam e Eva *nuus* eren ans que peccassen» (*Sermons* II, 130.33), «ell se despullà tot *nuu*» (ib., 163.31); altres exs. en *Eximplis e Mir.*, *Tirant* (*DAG.*) i també en Sor Villena, *Vita Chr.* I, 73. Notem que tant JMarc (1371) com Ll. d'Aversó (1398) duen només *nuu*.

El primer ex. que tenim de *nu* es troba en Eiximenis: «vestir als qui són *nus*» (*Doctr. Comp.*, 36.16, però al costat de *nuu*, veg. supra); *nus* (pl.) en B Metge (*Valter*, *NCL.* x, 36.28, 37.14); sembla ser bastant comú a València cap a mitjan S. xv però al costat de *nuu*; per exemple, en el *Spill* de JRoig (c. 1460) és tan freqüent com *nuu* (aquest en vv. 3569, 4338, 12608) i *nu* en rima amb -ú (amb *tu* 12280, amb *Esahú* 12843, i *comú* 14038); notem, a més, en el mateix text: «*nu* soterrat» (9010), «*nu*, no vestit» (12292). Tot mostra, doncs, que *nu* fou un desenvolupament secundari,³ generalitzat després del segle xv. Lacav. (1696) inclou només *nu*, i Lab. 1840 remet de *nuu* a *nu* considerant aquest normal. Avui *nuu* continua en alguns parlars de Mallorca,⁴ i segons *AlcM* també a Andorra. Una variant *nus* apareix en l'obra de JRuyra (*AlcM*, s. v. *nu*).⁵

En l'aspecte semàntic, els sentits figurats com 'sense cobertura', 'sense ornaments' o 'sense afegiments' es troben des d'antic. En un doc. de 1190-1210 «paraules *nudes*» apareix usat com 'paraules injurioses' (sobre aquesta variant, veg. n. 8); «de *nuu* paraula» ('oralment' en doc. de 1395, *AlcM*); «espasa *nuu*» (*Tirant*) i l'«ànima freda i *nuu*» (Sor Villena, *Vita Chr.*, capítol 12); B Metge va emprar «llurs noms *nuus* e sols» en el sentit de «llurs noms sols, sense res més» (*Somni*, *NCL.*, 84.17), i Lacav. (1696) duu «la veritat tota *nuu*». Notem a més les construccions: *mig nuu* (B Metge, *Valter*, *NCL.* x, 38.5), *mig nu* (Lacav.), i amb intensiu *tot*: *tots nuus* (Desclot, cap. 40, *NCL.* II, 114.29); «romàs tota *nuha*» (*Eximplis e Mir.* I, 252), «despullà's tot *nuu*» (ib., II, 316); «un hom *nuu* e *cruu*» ('completament nu', B Metge, *Somni*, 118.7); «Plaerdemavida *nuu* e *cruu* sens vestidures negunes ---» (*Ti-*